

POSAVSKA STRAŽA

Brežice

Narodno-radikalno in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki 1. in 3. četrtek v mesecu, datiran z dnevom prihodnje nedelje. — Naročnina za celo leto znaša dve kroni, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oznani za eno stran 48 K., za pol strani 24 K., za četrt strani 12 K., za osminko strani 6 K., za šestnajstinko strani 3 K., za dvaintridesetinko strani 1-50 K.; pri večkratnem oznanilu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah ali v Krško. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — Posamezna številka stane 10 vin.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljan-skih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Zborovanje slov. kmečke zveze v Brežicah.

Le vkup, le vkup, uboga gmajna!

Nedelja, — dan 17. februarja 1907, ostane za kmečke naše trpine v brežiških pokrajinah — dan zgodovinskega pomena.

Slovenska kmečka zveza je imela tu prvokrat svoje zborovanje, ki je doseglo vkljub vsem neprilikam sijajen uspeh. Za zborovanje je bila najeta prvotno velika dvorana v «Narodnem domu» od gostilničarja, ki pa ni bil opravičen razpolagati s temi prostori, kakor se je kasneje izkazalo.

Narodna stranka je pa vložila pri posojilnici prošnjo, naj ji prepusti dvorano za njeno zborovanje, ki ga je nalašč določila na isti dan.

Posojilnica je ustregla tej prošnji ter prepustila dvorano narodni stranki z ozirom na že poprej storjeni sklep, da se dvorana prepusti oni stranki, ki se za njo poprej oglasi. To postopanje je bilo popolnoma pravilno.

Kmečka zveza je morala torej zborovati v pritličnih prostorih «Narodnega doma».

Kmetje so prihajali proti 3. uri deloma posamezni, deloma v večjih trumah.

Pri vходу v «Narodni dom» in pri stopnicah v prvo nadstropje do dvorane se vname jako živahna agitacija.

«Tu narodna stranka?» «Tu kmečka zveza!» se slišijo glasni klici. Tupatam pade v razburjenosti marsikatera rezka beseda, večinoma šaljiva; razžaljivega se sploh ni pripetilo nič.

V tej zmešnjavi je prekoračilo dokaj kmetov stopnice v prostore narodne stranke v prvo nadstropje, ki bi bili sicer ostali v pritličju, kamor so se deloma tudi kasneje vrnili.

Točno ob 3. uri otvori zborovanje predsednik kmečke zveze gosp. Janez Roškar. Prostor v pritličju «Nar. doma» so natlačeno polni vrlih naših kmetov.

Izmed 17 kmečkih občin brežiškega sodnijskega okraja zastopanih je 11 po županih in občinskih odbornikih, istotako so zastopane 3 občine celo iz sevniškega okraja. Zborovalcev smo našli nad 400 samo krepkih značajnih kmetov.

- Imate li orožja, dostavi Štefko.
- Nekaj ga imamo, odvrne Gubec.
- Pošljem vam ga jaz, pripomni Uršula a kako je s smodnikom in s svinčenkami?
- Malo jih imamo. —
- Tukaj vam založim sto srebrnih tolarjev, pristavi Heningova in izroči Gregoriču mošnjo. Kaj pa če se bode te skesali, če se ne dvignete?
- Brez strahu! nasmehlja se Gubec, sram nas je, da se nismo uprli že poprej, a da bi se sploh ne uprli, ne zaslužili bi poštenega kmečkega imena.
- Prav tako! reče Uršula, ne vdajte se, ne odnehajte! Udarite, pobijajte? Tahi vam ne sme biti gospodarjem.
- Zanašajte se na naju, želiva vam dobro, od naju dobite vsako pomoč. Za-

Slične manifestacije ljudske volje nismo še doživeli v Brežicah.

Predsednik g. Janez Roškar pozdravlja v presrčnih besedah navzoče. Beseda mu teče gladko, ubrano.

Govornik razvija kmečki program, ki temelji po pravilih «Slovenske kmečke zveze» na sledečih točkah:

1. voditi ustanovni boj za politične pravice, za gospodarsko blagostanje in za pravno čilost kmečkega stanu;
2. braniti kmečki stan pred vsemi nevarnostmi, ki pretijo njegovemu obstanku in njegovi moči;
3. buditi in razširjati samozavest kmečkega stanu, gojiti ljubezen do domače grude in ohraniti njegove dobre navade;
4. vzbujati med kmeti zavest vzajemnosti in jih prepričevati, da se morajo boriti vsi za enega in eden za vse;
5. pospeševati gospodarsko izomiko kmečkega stanu;
6. skrbeti, da se omeji preseljevanje kmečkih delavskih moči iz dežele v mesta trge in obrtne kraje;
7. ustanavljati po zmožnosti in potrebi kmečke knjižnice, čitalnice in druga središča duševne probuje in prosvete kmečkega stanu;
8. braniti in utrjevati krščanskega duha v kmečkem stanu;
9. gojiti ljubezen do slovenske zemlje in slovenskega jezika, ter braniti narodne pravice slovenskega ljudstva.

upajte! Prišla sva k vam, da vas navdušujeva.

— A molčite, dostavi Štefko, ne izdajta najnih imen.

— Ne bomo, odvrne Gubec, samo če nam zdero srce iz prsij, najdejo jih zapisana v njem. —

— Tahi naj pogine! Reče Uršula in seže Gubcu v roko.

— Naj pogine odvrne kmet in vdari v desnico plemkinje.

— Tako je prav in Bog naj sodi, zaključil Ilija Gregorič ta pogovor.

Tihih korakov se vrne potem naša dvojica skozi grmovje k obalom Save in čoln jo prenese nazaj na drugo stran.

— Bratje! Spregovori Gubec, vi poznate vsak svoj kraj. Vem, da se je ljudstvo dvig-

LISTEK.

Kmečki upor ali Stara pravda.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Po Avg. Šenoa.

XXVIII.

Dalje.

— Kedaj pa bukne vstaja? vpraša Uršula.

— Ne vemo prav, odvrne Gubec, treba je vse pametno pripraviti, da se dvigne vsaki mož v istem trenutku.

— Kje bo začetek? pristavi Štefko.

— Ne vprašajte nas gospod, odvrne Ilija, to je naša stvar po dogovoru, vam naj zadostuje, da se stvar izvrši.



Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“



Razvijajoč ta program navaja govornik k vsaki posamezni točki tudi primerna sredstva, da se doseže zaželjeni cilj. Na možu se vidi, da imamo pred seboj veččaka, ki je temeljito preštudiral kmečke težnje, ki pozna vse nedostatke kmečkega stanu, mirno trdimo iz lastne skušnje, saj je sam kmet, ki pa pozna tudi vse pripomočke, da se odstranijo obstoječe pomanjkljivosti. Kot drugi govornik nastopi gospod dr. Ivan Benkovič, cdvetnik v Brežicah in govori k točki dnevnega reda: «Kmečka zveza in politični položaj na Spodnje Štajerskem.»

Pred vsem raztolmači, kako in kedaj se je ustanovila novopečena napredna stranka na Spodnjem Štajerskem. Nadalje popisuje bistveni razloček med programom narodne stranke in programom kmečke zveze. Dosti je ljudi na svetu, pravi govornik, ki trde, da se kmet ne sme boriti s politikom. To so krivi nazori. Uprav je kmet poklican, če si hoče zavarovati in zagotoviti svoj obstanek, obračati političnim vprašanjem največo pozornost. Vsi stanovi se zbirajo v strogo organizacijo, vsi imajo svoje navdušene zastopnike. Pri volitvah je treba torej skrbeti slovenskemu kmetu za to, da si izvoli le take poslance, ki bodo prisegli varovati in pospeševati izključno le kmečki interes, kmečke težnje.

Dvema gospodarjema ni lahko služiti.

Poslanec, ki naj varuje in ščiti interes kmeta in veleindustrijalca, obenem pa tudi interes obrtnika, uradnika, meščana itd., tak poslanec je naravnost nesmisel. Interes vseh stanov ni mogoče spravili pod en klobuk.

Kmečka zveza si šteje v svojo sveto dolžnost skrbeti za to, da se postavijo v vseh krajih na Spodnjem Štajerskem le taki kandidatje za poslaniška mesta v državni zbor, ki bodo podpisali njen program, ko ga je načrtal danes zvezin predsednik Janez Roškar.

Z urnebesnimi živijo-klici so pritrjevali zborovalci izvajanjam obeh govornikov.

O zborovanju narodne stranke nimamo poročila, zvedeli smo le toliko, da se je zbralo do 200 zborovalcev v veliki dvorani in da so med njimi bili 3 župani. Pretežno večino so imeli gospodje-prireditelji iz Celja med poslušalci.

Rajhenburžane in Bizeljance, ljudi, ki se ob vsaki priliki javno sami o sebi šalijo, da se pri vsakokratnih volitvah priklopijo le tisti

nilo in da komaj čaka, potrebuje pa še nagovora in dogovora.

— Prehodite vse kraje, delajte v vsaki vasi, a le tako, da ostane vse tajno. Molči naj vsaki kakor grob. Ne zaupajte slabičem in malovrednejšem, ki bi nas izdali.

— Gubec! Vzdigne se Pasanac in spregovori: Ti si pametnejši od nas, ti si prebrisaneč in pismen človek. Cel narod si je zapisal v srce tvoje ime. Mi začenjamo vojsko, pa brez glave ni nič. Ljudje! Gubec naj nas vodi, Gubec nam bodi glavarjem! Hočete li?

— Da! Živijo naš vodja Gubec, zagrmí soglasno na okrog.

— Da! Vodil vas bom, spregovori Gubec svečano in vzdigne roko proti nebu, vodil vas bom v boj za staro ljudsko pravo do zadnjega vzdihljaja ostanem vaš. Tako mi Bog pomagaj!

— Ha! Ha! Ha! zasliši se porogljiv smeh in na vratih se prikaže Dermačičev obraz v blede mesečni svetlobi.

stranki, ki zanesljivo v volilnem boju — propade.

Konečno še en kratek dostavek.

Ko so se zbirali pristaši kmečke zveze v pritličnih prostorih, priletela jim je na uho čestokrat beseda: «uboga gmajna», beseda, ki bi naj naše ljudi nekako osmešila.

Zasmehovalcem povemo to, da so se bili naši predniki-kmetje v 16. stoletju uprli svojim izsesavcem, oholim nemškimi tlačiteljem-grajščakom.

Kmetje vprizorijo po vsej Savski dolini od Celja do Zagreba velikansko vstajo, takozvani kmečki punt. Po gorah in dolinah, od vasi do vasi, od ust do ust se razlega bojni krik: «Le vkup, le vkup, uboga gmajna!» — Oboroženi s cepci, kosami, vilami, sekirami itd. navalijo na mesta in gradove, naposled pa podležejo dobro oboroženim, izurjenim nemškim vojaškim četam.

Pri Krškem, na brežiškem polju, pri Stubici na Hrvaškem so bili kmetje-siromaki popolnoma poraženi. Voditelju Iliji — kmečkemu kralju, so odsekali krvniki v Zagrebu na Markovem trgu — glavo.

S tem je bil kmečki punt končan.

Orožje, kot so ga rabili nesrečni slov. kmetje v oni borbi, ne velja danes več.

Z uma svitlim mečem je treba nastopiti pot tudi slovenskemu kmetu.

Njegov obstanek, zboljšanje gospodarskih razmer tiči uprav v njem same.n.

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.

V programu kmečke zveze se nahaja stavek, kmeta naj prešine zavest v vzajemnosti, prepričanje mora imeti, da se je boriti vsem za enega, enemu za vse. V vsakdajnem občevanju, v stanovsko-organizatoričnem delu, ob času volitev zberejo se naj vsi od prvega do zadnjega pod eno in isto skupno zastavo slovenske kmečke zveze in če tudi nastane boj, tedaj naj velja še vedno ono staro, častno bojno znamenje naših pradedov: «Le vkup, le vkup, uboga gmajna!»

Mi in — narodna stranka.

Misel ustanoviti lokalni list za Posavje, s strogo narodno-radikalnim načrtom se je porodila že v juniju 1906., ko od narodne stranke ni bilo še ne duha ne sluha. Ta misel se je oživotvorila v sporazumu vseh brežiških Slovencev; tudi narodna stranka,

— Izdajstvo! Dermačič! zaori glas med kmeti in v trenutku zabliska se deset britkih sabelj v zraku.

— Glejte jih junake! ubijte me! nasmeje se fiškal, saj sem sam.

— Izvedel sem za vaš sestanek in prišel sem za vami. Lahko bi vas bil izdal in obesili bi vas. Tega pa nisem storil. Želim biti vaš, da se maščujem nad starim rabeljnom za težke mi prizadete rane in udarce. Za vsako rano naj pretrpi stotero muk. Vaš sem, tako mi bog pomagaj! Ali kaj nameravate zdaj? Hočete se li vrniti pod zaščito starih gospodarjev?

— Dobro! S konja na osla. Dokler bo še kaj gospodske sodrge na svetu, tekle bodo neprestano kmečke solze in kmečka kri. Proč z gospodo! Podavite jo!

— Molči! Reče Gubec, mi nismo razbojniki.

— Oj, oj, ti kmečki modrijan, nasmeje se Dermačič, veš li, da sklepata Uršula in Tahí preko vaših glav mirovne zveze, veš

oziroma nje glasilo je naš list kot sobojevnika z veseljem pozdravila. Naenkrat pa je zoper naš list iz Celja ali morda iz Rajhenburga potegnila druga sapa; naenkrat je Posavska Straža nekaterim pristašem narodne stranke postala neprijetena; najbrže se jim zdi preveč radikalna. Pristaši narodne stranke so začeli tiho(!) ruvanje zoper naš list; to lahko s pričami dokažemo. V istem hipu, ko so nekateri soustanovitelji Posavske Straže zapustili naše narodno-radikalno stališče in se postavili na samo narodno stališče brez povdarjanja radikalizma (ki je pri nas zelo potreben), v istem hipu je bila direktiva za nas dana. Naš list ostane kakoršen je, — narodno-radikalen; ker pa narodnost ne reši vsega, in pred vsem potrebuje kruha za življenje, potegoval se bode z vsemi močmi za koristi kmečkega ljudstva in bode deloval v smeri, da se doseže in izvede kmečki program do pičice. Mi ne odpravimo drugih stanov; koristi vseh stanov vspešno zastopati pa je nemogoče. Mi hočemo zastopati v prvi vrsti kmečke težnje; podpirali pa bomo težnje vseh drugih stanov, v kolikor se vjemajo z interesi kmečkega stanu. Mi nismo tisti vsevedeži, ki znajo ali saj — objublajo vsem stanovom pomagati, zastopajo pa nekatere koristi posameznih članov, ki popolnoma nasprotujejo koristim kmečkega stanu. V tem oziru bomo jasno in odkrito govorili. Na pr. socijaliste in kmete nikdo ne bo spravil pod en klobuk, kakor meni narodna stranka. Voda in ogenj se ne prenašata! Na dalnje sodelovanje pozovemo vsakogar, komur je ljub narodni blagor našega ljudstva in zlasti gospodarski blagor kmečkega stanu. Zlasti prosimo izdatne moralne in duševne podpore. Narodno-radikalna misel in agrarni (kmečki) program mora postati duševna last vsega Posavja in mora prestopiti meje našega okraja. Naprej. Posavska Straža!

Domače novice.

Cenjene naročnike in prijtelje „Posavske Straže“ opozarjamo, da naš list izhaja od sedaj naprej vsak četrtek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Podpi-rajte in razširjajte naš list, ki je edino

li, da se poroči Sofija z Gavrom in da ostane Tahí in Uršula na Susedčkem gradu.

— Lažeš! Zagrmí Gubec ves blede in kmetje navalijo na Dermačiča.

— Čitaj, Gubec! saj znaš čitati, odvrne fiškal mirno in izroči kmetu Ankino pismo.

Kmetje prižgejo luč in Gubec začne čitati, oči se mu bliskajo od jeze, ko vzklikne s povzdignenim glasom: Da, Dermačič naš si! Istina je bratje, stari gospodarji bratijo se zoper nas z novim krvnikom. Oj ti črna gospodska golazen! Naš upor ugladi naj pot k tej zvezi. Proklete bile izdajice, ki so nam pred kratkim zatrjevale trdo vero, noseč v srcu gada. Na noge zdaj in proč z gospodo! Pravda velja zdaj samo ona za našo slobodo. Naša sloboda! Za njo hočemo živeti in umreti, zaorijo kmetje naokrog segajoč si v žuljeve roke kot do zdaj vedno teptani branitelji božje pravice in ljudskega dostojanstva.

narodno - radikalno glasilo na Štajerskem in energično zastopa koristi kmečkega stanu. Naročnina ostane 2 K na leto.

Glavno uredništvo „Posavske Straže“ je odložil nje ustanovitelj dr. Ivan Benkovič vsled preobloženja z drugim političnim delom, ostane pa dalje sotrudnik „Posavske Straže.“

Brežice — neutralna tla! Volilni boj je pred durmi; ker se med slovenskimi strankami ni dosegel kompromis radi kandidatov, imeli bodemo Slovenci v 4. volilnem okraju Brežice, Sevnica, Laški Trg voliti med dvema kandidatom; enemu ali drugemu je zmaga zagotovljena; socialisti in zlasti nemškutarji ne pridejo v poštev. Boj se bode bil v prvi vrsti na deželi, boj v Brežicah bi bil neumesten, ker mesto Brežice ne voli skupno s kmečkimi občinami, ampak z mesti. Boj v Brežicah (z zborovanjem v «Narodnem Domu», z lepaki, z letaki, z osebno agitacijo) bi našim protivnikom v Brežicah dal nove moči zoper nas. Naš predlog je: boj se naj izvojuje na deželi! Brežice naj bodo v volilnem boju neutralne! Pričakujemo formelnega odgovora! Slovenci drugod naj se poprimejo tega incijativnega predloga!

Jezikovno pritožbo vložilo je kat. polit. društvo «Sava» z dne 16. novembra 1906 na c. k. finančno ravnateljstvo v Gradec, ker so se slovenskim strankam od davčne oblasti dostavljali večinoma vsi ukrepi, plačilni nalogi, opomini i. t. d. le v nemškem jeziku. Finančno ravnateljstvo rešuje to pritožbo s tem, da se zahtevi, naj se slovenskim strankam izključno le slovenske tiskovine z slovenskim predtiskom dostavljajo, ne more ugoditi, ker nima takšnih tiskovin v zalogi in ker so dvojezične tiskovine uprav v dvojezičnih krajih po izkušnji tudi v drugih upravnih oddelkih (na pr. pošta) najbolj praktični.

Dvojezične tiskovine se bodo pa slovenskim strankam vedno, kakor se je to tudi že do sedaj zgodilo, le v slovenskem predtisku izpolnjevale. Davkoplačevalci! zahtevajte torej vedno in dosledno povsod le slovenske odloke, le tiskovine izpolnjene v slovenskem predtisku. — Če smo državni upravi dobri tedaj, ko plačujemo davke, opravičeno smemo tudi od nje zahtevati, da spoštuje naš jezik. Kdor išče, najde, kdor trka, temu se odpre! — Potrkali bomo tudi mi, da dobimo samo slovenske tiskovine, kakor dobivajo Nemci samo nemške. Izgovor finačnega ravnateljstva je jalov; če nimajo sami slovenskih tiskovin, pa si jih naj oskrbijo. Vsakemu svoje!

Lepake nasprotne stranke trgati to je najnovejše politično orožje pristašev neke stranke. Zelo čedno orožje! Ljudstvo opozarjamo, da so lepaki zasebna last sklicateljev zborovanj, hudobna poškodba tuje lastnine je prestop, ki se od sodišča kaznuje z zaporom do treh ali šestih mesecev! Opozarjamo svoje somišljenike, naj puste nasprotne lepake v miru; pač pa naj strogo pazijo na svoje lepake. Ako si kdo pri trganju lepakov prste opeče, naj sam sebi krivdo pripiše.

Častni občan. Gospoda Josipa Sitterja, c. k. deželno sodnega svetnika in vodjo okrajne sodnije v Brežicah imenovala so občine: Bojsno, Globoko in Rigonce svojim častnim občanom, hoteč mu izkazati s tem činom hvaležnost in neizmerno zaupanje, ki

ga vživa med ljudstvom kot vrl, ugleden uradnik, ki pa pri vsem napornem delu tudi ne pozabi, da:

«Ne samo, kar veleva mu stan»,
«Kar more, to mož je storiti dolžan!»

Trije novi živinski sejmi v Pišecah. Razven dosedaj že obstoječih živinskih sejmov v Pišecah vrše se letos še trije novi in sicer 2. marca, 28. aprila in 1. avgusta. — Ker so v Pišecah že v obče znani prav dobri živinski sejmi, se tem potom vabijo vsi živinorejci in kupci v obilnem številu.

Samomor. Gospodična Jeni Potočnik, hči bivšega mestnega občinskega in hranilničnega tajnika v Brežicah, gospoda Josipa Potočnika si je pred par tedni zabolala bodalce v prsi hoteč se zadeti v srce. Toda slučaj je hotel, da se je zadela le v želodec. Bila je takoj operirana toda brezuspešno, dne 11. t. m. je po hudih bolečinah umrla.

Maskarada, ki so jo priredili brežiški Slovenci na pustno nedeljo v «Narodnem Domu» v Brežicah uspela je izborna. Elegantne maske v krasnih kostumih napolnile so doskoraj celo dvorano. Kvadrilo je plesalo 24 parov samih domačinov, kajti tujih gostov ni bilo povabljenih. Moško in žensko, staro in mlado zabavalo se je do belega dne; prireditelji dosegli so popolnoma svoj namen.

Gledišče. Milivoj Stojkovič, bivši član hrv. zemalj. gledališča v Zagrebu, priredil je s svojim društvom, ki šteje 17 oseb v pretečenem tednu 5 gledaliških predstav v «Narodnem domu» v Brežicah. Namestnija je hotela predstave zabraniti, zbalala se je sigurno ravnateljevega imena, s končnico «ič» S pomočjo društva «Sava», ki je sprejela vrlo gledališko družbo pod zaščito svojih pravil, vršile so se pa ipak predstave. Škoda, da ni društvo pravočasno prijavilo svojega prihoda, uprizorila bi se bila obširna reklama, ki so jo zaslužili vrl igranci v popolnej meri.

Kje je narodni ponos? Slučaj me nanese v prijazno vas Mostec, o kateri bi človek sodil, da bivajo tukaj sami vrl Slovenci, toda zmotil sem se. Za danes nočem razkrivati gnilih jeter nekaterih zaspanih ljudi, omenim naj le mimogrede, na en narodni greh, katerega so vsi vaščani deležni, namreč na hišne tablice, na katerih se v sramoto celi vasi blesti hišna številka in pa poleg napisani »Brückl«. Ni mi znano, kdo je zakrivil ta narodni greh, opomnim naj le, da je dolžnost vsakega vaščana, da odstrani to sramotilno tablico in jo nadomesti s slovensko. Za danes toliko. Gospodu županu občine Mostec, pa bomo hvaležni, ako pomete ta prah raz hiš. opazovalec.

Luteranska služba božja določena je bila kakor so objavili nemški listi v Brežicah v hiši c. kr. davčnega adjunkta, ki sliši na ime Vodopivec na dan 17. svečana t. l. ob 4. uri popoldne. Vodopivčeve hiše ne poznamo v Brežicah, pozvedeli smo pa, da stanuje ta novi luteranec v Faleskinovi hiši na bizeljski cesti. Zvedeli smo tudi, da je gospa Faleskini strogo zabranila krivoverske ceremonije in tako je bila prva luteranska služba božja v Brežicah — fuč. Brežiški luteranci g. Dr. Jos. Osvatitsch, c. k. sodni adjunkt, Rihard Kniewasser, urar in Emanuel Martini, c. kr. nadgeomter dobili so torej novega tovariša c. k. davčnega adjunkta g. Metoda Vodopivec. S tem ptičkom bomo svoječasno natančneje obračunili.

Za Brežice se iščejo obrtniki: kolar, urar, steklar, kovač. Pričakovati imajo dober zaslužek. Prosimo za ponatis!

V. vsesokolski zlet v Pragi.

Od 28. rožnika do 1. malega srpana t. l. se vrši v zlati slovanski Pragi V. vsesokolski zlet.

Po dobi šestih let se pripravljamo k zopetnemu nastopu v skupnih vrstah na javnem vežbališču, da damo v prisotnosti zbranega naroda dokaz svojega dela, ki je namenjeno razvoju in povzdigi naše domovine.

Sledeč temu visokemu, jasnemu cilju svojemu, v katerem vidimo zagotovitev in utrditev našega narodnega obstanka, našega daljnega napredka, spoznamo za nujno potrebno ponovno opozarjati celokupen narod na svoje cilje in namene; pokazati tudi hočemo uspehe, ki smo jih že dosegli na polju te narodne samoizobrazbe. V našem stremljenju naj nas pa vzpodbuja jednotno vezana slika iznova doseženega velikega napredka v naših vrstah.

S tem vzornim nastopom hočemo podati dokaz, da sokolska ideja pridobiva vedno več tal, pokazati hočemo uspehe sokolskega dela. Sokolski misli hočemo poiskati novih pristašev v našem narodu, pridobiti ji hočemo ono naklonjenost, ki jo zasluži njen pomen in konečni cilj.

Ne gre se torej za prazni blest in slavnostno vrvenje, ampak za pomemben čin, ki naj pokaže naši mladini, katerej prete pogubne nevarnosti, pot, ki jo mora hoditi v dosego one zdrave telesne čilosti in moške popolnosti, ki je podlaga vsej narodovi sili.

K temu velikemu narodnemu prazniku vabimo i Vas, dragi bratje Slovani, ki ste se zbrali pod sokolskim praporom v znamenje dela, v dosego vzvišenih sokolskih ciljev: dvigniti hočemo npravno in telesno naše ljudstvo. Vabimo Vas, da z nami javno dokazete svoje blago stremljenje za temi cilji, katerim smo posvetili vsi svoje delovanje. Utrdimo pa zajedno tudi stare bratske vezi, ki nas družijo v jednotnem taboru slovanskem na skupno ojačenje naših sil, na skupno obrano slovanskega ljudstva.

Pridite v kolikor možno velikem številu! Pokazimo, da nas veže tesno prisrčna bratska ljubav, da nas družijo stremljenje za istimi cilji! Naj vidi svet naše odkritosrčno pobratimstvo, naše skupno hrepenenje za svobodno in slavno bodočnostjo Slovanstva!

Češko Sokolstvo in z njim ves narod češki pričakuje z radostjo vašega prihoda. Tedaj na svidenje v zlati slovanski Pragi.

Na zdar!

V Zlati Slovanski Pragi, 1. prosinca 1907.

Predsedništvo „České Obce Sokolské“
in
Slavnostni odbor V. vsesokolskega zleta
v Pragi.

Juc. Frant. Mašek, Dr. Jind. Vaníček,
tajnik Č. O. S. načelnik Č. O. S.

Dr. Jos. Scheiner,
starosta Č. O. S.

Krške novice.

Osebna vest. Dež. vladni konceptni praktikant, g. Franc Podboj je imenovan dež. vladnim koncipistom.

Učiteljske vesti. Gdč. Evlalija Tavčar, učiteljica v Krškem je imenovana za provizorično učiteljico v St. Jerneju, gdč. Josipina Jerman do sedaj učiteljica pri Sv. Duhu pa za provizorično učiteljico v Krškem.

Shoda županov in občinskih svetovalcev iz političnega okraja krškega, dne 11. februarja 1907 se je vdeležilo 40 županov in svetovalcev. Shodu je predsedoval župan g. Frigelj iz Velike Doline. Shod je imel zgolj agraričen značaj, to je, razpravljalo se je zgolj o kmetijskih vprašanjih. Povdarjalo se je, da bo imel poslanec za volilni okraj Krško, Kostanjevica, Mokronog in Trebnje v prihodnjem državnem zboru varovati v prvi vrsti koristi poljedelstva, s kojim se peča večina volilcev. Potem se je izvolil ožji odbor, ki ima voditi nadaljnje volilno gibanje.

I. maskarada tuk. čitalnice na pustni torek je imela najlepši uspeh. Komaj je napočil določen čas začetka, že je bila dvorana prenapoljena pisanih mask in nemask. Maske so se odlikovale po izredno krasnih toaletah. Najštevilnejše so bile zastopane Ciganke na čelu s Ciganom «Janezom», ki so imeli ta večer na maskaradi tudi svoj šotor, samo da se za zagrinjalom ni skrival zagorel obraz Ciganke, ampak navadno prav mičen smejoč se bel in rdeč obrazek. Nekaj mask je bilo tudi v narodni noši. Posetilo je ta večer tudi več Štajerk; še celo Poljakinji, Črnogorki in Japanki ni bilo ta večer predaleč do Krškega. Med posameznimi maskami smo videli dalje: krasni maski Noč in Dan, Hrvatico, dve Dolenjki, dve Bebé, kraljico noči, dve puppi pod varstvom stare mamice, prodajalko črešenj i. t. d. Par dominov je tudi prišlo v različnih barvah. Da ni manjkalo tudi klonov, ki so si naredili nalogo zabavati po svoji cirkuški navadi in so to storili z večjim in manjšim uspehom, to se tudi zabeleži. Sploh so bile vse maske kar najbolje pogojene. Ni čuda torej, da se je pri toliki mnogovrstnosti mask takoj od začetka razvilo pravo pravzato predpustno veselje, ki se ni zmanjšalo do jutra. Plesalo se je ves čas z iskrenim navdušenjem in požrtvovalnostjo, le žal, da je bilo premalo — plesalcev. Prvo četvorko je plesalo 20 parov, drugo 24 parov. Četvorko je prav spretno vodil g. Kavšek, kojemu gre vsa čast. Maskarado je posetilo tudi precejšnje število gostov z Vidma. Ako še omenimo, da nam je bila postrežba gostilne g. K. Schenerja povsem povoljna, menimo, da smo storili svojo dolžnost ter s tem dostojno zaključili letošnjo zabavo predpustnih veselic. Čitalnici pa želimo, da bi se čimdalje bolj razvijala in uspela.

Namen ali slučaj? Naročnik našega lista nam je prinesel odrezek poštne nakaznice, ki je bila oddana pri c. kr. poštne uradu na Vidmu pri Krškem. Tiskovina je popolnoma nemška, dočim so v rabi v slovenskih pokrajinah dvojezične tiskovine.

II. redni občni zbor tel. društva «Sokol» v Krškem se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. v dvorani g. K. Schenerja ob 2. uri pop. Dnevni red: 1. Pozdrav staroste. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo rač. pregled. 5. Volitev odbora in rač. pre-

gledovalcev. 6. Volitev odposlancev na občni zbor S. S. Z. 7. Določitev pristopnine in mesečnega doneska. 8. Slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti ob 2. uri, vrši se drug občni zbor z istim sporedom ob 3. uri, ne glede na število navzočih. Odbor.

Nedeljska kmetijska šola v Krškem, ki se je upeljala l. 1905. — 1906., se letos zopet nadaljuje. Otvorila se je z decembrom in bo trajala do aprila. Pouk je vsako nedeljo. Letos se poučuje o vinarstvu, sadjarstvu, umnem gospodarstvu in kmetijstvu sploh, dalje o zapuščinskih, pravnih in drugih kmetijstvu zadevajočih postavah, konečno o kmetijskem knjigovodstvu, o poljedelski kemiji in računstvu.

Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Krškem. V soboto, dne 16. t. m. je imela tukajšnja moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda svoj redni letni občni zbor, ki je vsled mnogobrojne udeležbe nepričakovano lepo uspel. — Dosedanji gosp. prvomestnik pozdravi v prisrčnih besedah vse navzoče ter razloži cilj in pomen družbe, ozirajoč se na nepovoljne razmere naše podružnice v zadnjem času, katere da naj bi se v kratkem na boljše obrnile, kakor je upati po današnjem večeru. Po lapidarnem poročilu zapisnikarja in blagajnika, katero je podal g. Zotter, so bili v odbor voljeni per acclamationem sledeči gospodje: prvomestnikom vnovič dr. Jurij Pučko; namestniki: Viktor Auman, Franc Gerald in Ivan Pfeifer (Leskovec); blagajnikom: dr. Vilko Maurer; namestniki: Janko Knapič (Videm), Franc Marinček in Franc Rumpreth; zapisnikarjem: Avgust Kos; namestniki: Jurij Adlešič, Franc Antolič in Andrej Sever. — Blagajnik vspodbuja k podrobnemu narodnemu delu, nakar je prvomestnik zaključil oficialni del, zahvalivši se še enkrat vsem za mnogobrojno udeležbo in prosoč, da bi ostalo občinstvo družbi naklonjeno i v bodoče. Nato se je kmalu razvila neprisiljena in živahna prosta zabava, h kateri so mnogo pripomogle vrle in ljubke gospodične z Vidma, ki so na naše vabilo prihitele z gosp. nadučiteljem na čelu razveseljevat nas z zvonkimi glasovi svojimi. Vrstile so se jedrnatе besede in lepe pesmice; napijalo se je «videmskim slavčkom in krškim krockarjem» — «kosom in nekosom», g. prvomestniku, složnemu delovanju narodnega razumništva in zavednega meščanstva, kateremu je še posebej nazdravil g. Humek, za kar se je zahvalil v imenu meščanov g. Gerald. Ta lepi večer nas navdaja z veselo nado, da se je naša podružnica vzbudila k novemu življenju s složnim sodelovanjem vseh slojev in struj. Vzlasti priporočamo vsem prijateljem naše družbe, naj dosledno rabijo družbine užigalice in narodni kolek ter se sploh dejansko spominjajo družbe sv. Cirila in Metoda ob raznih prilikah. Sedaj pa ima besedo sl. ženska podružnica!

Nov vlak na progi Zidan most-Zagreb. S 1. majem t. l. se namerava uvesti na progi Zidan most-Zagreb nov vlak, ki bo dohajal iz Zidanega mostu najbrže takoj po osmi uri zvečer t. j. ko dospeta v Zidan most ljubljanski in mariborski večerni in mešani vlak. Ako bo vozil tak vlak ob enaki uri tudi nasprotno, namreč od Zagreba proti Zidanem mostu, še ni znano. Veliki večini potnikov bi pa bilo ustrezno z nasprotnim vlakom, t. j. z vlakom, ki bi odšel iz Zagreba istotako okoli osme ure zvečer in ki bi došel ob 10. uri v Zidan most, tako da bi imel potem

zvezo s sekundarjem, ki gre iz Zidanega mosta ob polu 11. uri proti Trstu ter z brzovlakom, ki gre ob 11. uri 3 minute proti Dunaju. — V tem slučaju bi potem vlak, ki gre sedaj po noči ob polu 11. uri iz Zagreba, odšel eno $\frac{1}{4}$ ure pozneje, ter bi še vedno imel zvezo s tremi ponočnimi vlaki proti Trstu in Dunaju. Taka zveza bi bila neobhodno potrebna, kajti sedaj se mora čakati in zmrzovati po 2 — 5 ur do prihoda posameznih vlakov ter tako celo noč zgubiti. Ker bi se s tako zvezo promet na tej progi še bolj povečal, naj bi se vse občine ob tej železnici pravočasno zavzele za ugodno spremembo voznega reda na celi progi Zidan most-Zagreb-Zidan most.

Važna odredba c. k. deželne vlade v Ljubljani. Da se tihotapstvo z dovozom bolanih svinj iz okuženih hrvaških okrajev in razširjenje svinjske kuge prepreči, je svoječasno c. kr. deželna vlada v Ljubljani uvedla za svinje v obmejnih okrajih kataster; Vsak lastnik svinj je moral pri občinskem uradu ali pa pri v to odrejenem obč. svetovalcu naznaniti število svojih svinj, nadalje vsako odpadanje ali prirastek, sicer je zapadel sodnijski kazni; prebivalstvo je imelo s tem mnogo nepotrebnih kazni in potov, orožništvo z nadzorovanjem mnogo nepotrebnega dela in pisarij, občine pa mnogo stroškov, ki so morale one svetovalce, ki so vodili kataster, posebej odškodovati in je na pr. imela samo občina Cerklje na mesec okoli 15 K stroškov. Kakor smo izvedeli, je odredila c. kr. dež. vlada v Ljubljani, da se bo kataster v prihodnje opustil, kar bodo občine Krška dolina, Čatež, Sv. Križ, Cerklje, Kostanjevica in St. Jernej gotovo z veseljem na znanje vzele. Opozarjamo pa občinstvo, da prijave svinj prej ne opusti, kakor da bo dotična odredba razglašena pri občinah, ker bi sicer marsikateri še zadnji trenutek sodnijski kazni zapadel. Občine naj hranijo za kataster določene tiskovine, da ni treba novih napraviti, ako bi se kataster zopet upeljal. Kdor hoče imeti potni list za svinje, mora jo po v to določenem ogledovalcu ogledati pustiti in vzeti ogledni list; le na podlagi tega lista dobi potni list (pas.) Prepovedano je uvažati svinje iz hrvaških okrajev Jaska in Samobora; druga živina sme se uvažati, vendar se mora takoj c. kr. okrajnem živinozdravniku v pregled prijaviti, da se prepreči razširjenje živinskih bolezni.

Postaja južne železnice na progi Zidani most-Zagreb na Blanci. Nujna potreba je, da se napravi postaja, ali vsaj postajališče na zgornji navedeni progi na Blanci med Sevnico in Rajhenburgom. Proga med Sevnico in Rajhenburgom je ena izmed najdaljših, ter popotnik vozeč na ti progi ne more dočakati, da se vlak zopet enkrat vstavi. Blanca ima vse pogoje za postajališče; tam se nahaja pošta, šola, brod ki veže Štajersko s sosednimi kraji Kranjske, osobito Studensko občino in faro sv. Duh krške občine. Južna železnica zahteva baje veliko vsoto kot prispevek za zgradbo postaje. Prosimo naše zastopnike v železniškem svetu naj prepričajo južno železnico, da njen poklic ni samo skrbeti, da dobe njeni delničarji velike dividende, ampak da mora preskrbeti tudi prebivalstvu udobnosti prometa, ker ji sicer gotovo ne bi bila dala država predpravice ki jih uživa, osobito ne predpravice, da sme razglasiti vsako privatno zemljo, ako jo potrebuje, za svoje namene!

Ženin v Savi. V Zatonu pri Krškem se je predpustno soboto sprl Jože Lavrinšek, in sicer na večer pred poroko, s svojim očetom, nakar je ta odšel iz hiše. Sin, ki je bil nekoliko vinjen, je hitel za njim, ga klical in spravljaj nazaj na dom, a oče ni hotel iti. To je sina tako ujezilo, da se je zakadil pod breg naravnost v Savo. Seveda so ga ljudje, ki so prihiteli na kraj bridkega prizora, kmalu potegnili iz mrzlih toplic in k sreči še živega.

Ogenj je vpepelil 6. t. m. ob 8. uri zjutraj hišo in svinjak Jožefa Nareglava v Gor. Lepivasi, št. 12. Škoda se ceni na 400 kron.

Samomor. Dne 30. jan. t. l. se je ustrelil na Drenovcu, obč. Št. Rupert, št. 13, 31letni oženjen čevljar, Ignacij Jaki. Vzrok samomora je baje neozdravljiva bolezen.

Vodovod v Radečah. Deželni odbor je naročil stavbenemu uradu, naj izpolni načrt za vodovod v trg Radeče in zajame še tretji vrelec onkraj hriba. S tem bode ustrezno prebivalcem trga in odstranjena tudi nevarnost, da bi se zvalil plaz na deželno cesto in tamošnje hiše.

Društvene novice.

Posavski odsek „Prosvete“ se je sestavil, ki vrši pripravljalo delo za ustanovitev stalne Prosvetične podružnice v Brežicah, ki se ustanovi v velikonočnih počitnicah. Naloga odseka, oziroma podružnice bo ustanavljati v sodnih okrajih: Brežice, Kozje, Ševnica in v polit. okraju krškem javne ljudske knjižnice, prirejati poljudna delovanja ter buditi s pomočjo poljudno izobraževalnega dela v slovenskem Posavju med priprostim ljudstvom narodno zavest. Ozirati se hočemo v prvi vrsti na narodno ekspozirane in narodno nezavedne kraje. Voljo in smisel za to važno vprašanje imamo, v gmotnem oziru pa smo navezani na podpore. Obračamo se tem potom do vseh rodoljubov in prosimo v imenu dobre stvari za denarne in knjižne prispevke. Imena vseh darovalcev se objavijo v «Posavski Straži». Denarne prispevke sprejema jur. Božidar Romih, Gradec, univerza. Knjige pa tovariš jur. Anton Potočnik, Kozje, Štajersko.

Po svetu.

Volitve v državni zbor se vrše, in sicer: dne 14. maja t. l. glavne, dne 23. maja pa ožje.

Deželni zbor štajerski bo sklican na zopetno zasedanje na dan 25. t. m. Trajalo bo baje do konca meseca sušca. V razpravo pride tudi predlog o volilni dolžnosti, ki pa sigurno ne postane kar čez noč zakon. — Konstelacija v deželnem zboru se bo brž da zdatno spremenila, kajti veleposestniki iščejo iz lastnega nagiba stika z nemško konservativno stranko. Priviligirana stranka — staro plemstvo — se boji, da pride vsled novega volilnega reda za državni zbor ob dosedajni političen upliv; poslaniški stolci se mu zelo majajo.

„Narodni List“ se huduje na drja. Ivana Benkoviča, ker je na zaupnem shodu v Mariboru predlagal, da se kmečki zvezi dá isto število zaupnikov v volilni odbor kot narodni stranki. Pametnemu človeku se zdi

povsem razumljivo, da imata obe stranki saj enako zastopnikov; za ta predlog so glasovali tudi zastopniki narodne stranke. Čemu tedaj ta nepotrebna jeza? «Narodni List» pravi, da je bil ta predlog «nepošten» (pri «Nar. Listu» je sploh vse nepošteno, kar se mu ne klanja). Čemu pa ste potem glasovali za predlog, celjski gospodje? Ali se bojite kmetov v centralnem volilnem odboru?

Glede državnozbornih volitev v mestnih skupinah na Štajerskem je pri zaupnem shodu v Mariboru g. dr. A. Korošec v razburjenosti izrazil svoje osebno mnenje, da bodo katoliški Slovenci težko mogli glasovati za kandidate, katere bi postavila narodna stranka v mestih. Ta izjava je bila oddana kot zasebno mnenje; v imenu politične smeri, katero zastopa naš list, pa slovesno izjavljamo, da bomo v mestni skupini z vso vnemo podpirali vsakega kandidata, ki nastopi s slovenskim programom; že danes vemo, da bomo celo tozadevno breme (reklamacije itd.) v Brežicah morali skoro sami nositi.

Novo postavo za pse nameravajo vpeljati na Štajerskem. Po tej bo moral imeti na deželi tudi vsak pes svojo marko in biti natančno zaznamovan v posebnih registrih iste občine, pod katero spada njegov gospodar. S tem mislijo preprečiti nevarne pasje bolezni, ker bo laže nadzorovati pse. Pasji davek naj bi znašal po deželi eno krono na leto.

Shod zaupnikov v Mariboru dne 7. t. m. je imel nalogo doseči sporazumljenje med slovenskimi strankami na Štajerskem za volitve v državni zbor. Vsake stranke t. j. kmečka zveza, narodna stranka in stara stranka sloge so imele po 10 zaupnikov. Sporazumljenje se je razbilo, ker je novopečena narodna stranka zahtevala za sebe še 27 zaupnikov v centralnem volilnem odboru in štiri izmed sedmih mandatov. S tem bi narodna stranka v manjšino potisnila obe drugi stranki; kmečka zveza postavi zato svoje kandidate v vseh sedmih volilnih okrajih.

Vseučiliščna predavanja v Ljubljani. Akademija, ljudsko-izobraževalno društvo v Ljubljani je v svojem delovanju storila pomemben korak naprej. Pričela je z vseučiliško ekstenzo (university extension) v Ljubljani, povabivši profesorje vseučilišča v Zagrebu, da nastopijo kakor predavatelji. Pomemben je ta korak zategadelj, ker s tem na najsolidnejši način gradimo temelj slov. vseučilišču v Ljubljani. Predavanje hrvatskih vseučiliških profesorjev pomenja hkratu ono zblíževanje med slovanskimi narodi, ki edino zasluži toli profanirano ime «slovanska vzajemnost» — zblíževanje na kulturnem polju. Doslej so bile tri take predavanja, eno zanimivejše od drugega. Prvo predavanje je imel dr. Ferdo Šišič «o Dalmaciji», drugo dr. Lazar Car «o vzroku smrti», tretje pa prof. dr. Gorjanovič-Kramberger iz Zagreba, učenjak, znamenit po vsem izobraženem svetu. Predaval je o pračloveku — homo primigenius. Občinstvo ga je pri njegovem nastopu pozdravilo z burnim ploskanjem in z vso paznostjo sledilo prezanimivemu njegovemu predavanju. G. predavatelj, ki je član raznih učenih društev v Zagrebu, Berlinu, Frankfurtu, Dunaju in Lipskem in zavzema kot odličen geolog in paleontolog mesto med največjimi svetovnimi učenjaki, ki je našel takozvanega

«Krapinskega človeka» iz diluvialne t. j. kamenite dobe, ki je bila zadnja izmed dob pred sedanjo. V svojem temeljitem predavanju se je pečal predvsem in najboljše z lobanjo diluvialnega človeka ter jo primerjal z ono medernega, potem pa se je bavil z njegovimi ekstremitetami. Svoje povedbe je pojasnjeval z raznimi slikami pa tudi z modeli in originali kosov lobanje diluvialnega človeka. Govoril je nato, kakšne zunanosti je bil ta stvor, zlasti kakšen je bil njegov obraz, kako je živel po jamah in votlinah, da je bil večinoma lovec na medvede, hijene, mačke, nosorožce, da je jedel tudi človeško meso in bil hud sovražnik svojih sosedov. Bil je na najnižji stopnji kulture in ni poznal nobene pijetete do mrtvecev. Konci tega veleinteresantnega predavanja je zagrmelo po dvorani, ki je bila skoraj polna, burno ploskanje občinstva, ki si je nato natanko ogledovalo ostanke diluvialnega človeka, posebno pa njegovo zobovje.

Požar na kolodvoru v Slov. Bistrici na Štajerskem. Kakor je že nanj ali več znano, je pred kratkim ogenj uničil kolodvorsko poslopje v Slov. Bistrici. Ta ogenj je najbrže nastal v dimniku, ker je dimnik baje imel lesena vratica in se je ogenj razširil v kuhinjo in od tamkaj v postajenačelnikovo stanovanje. Med gašenjem se je najemnik sosednje gostilne spomnil, da je šel aspirant Prihoda popoldne po opravljeni službi spat in da je skoro gotovo še v svojem stanovanju. Ognjegasci so pristavili lestvo k njegovemu stanovanju in s sekirami razbili okna. K sreči se je med tem časom zbudil Prihoda in se je rešil. Bil je že zadnji čas, ker se je kmalu nato jelo poslopje podirati. Postajenačelnika ni bilo doma, a ko se je vrnil je našel, da mu je ogenj uničil vse pohištvo, vobče vse imetje.

Nov slovenski odvetnik v Celovcu. V Celovcu je odprl svojo odvetniško pisarno g. dr. Fr. Müller, koroški Slovenec. S tem so pridobili koroški Slovenci drugega odvetnika in boritelja za narodne pravice.

V Ptujju so vedno bolj nezadovoljni s pašo Ornogom. Zato skuša njegovo delovanje opravičiti zadnja «Marburgerca». Toda nezadovoljstvo med ptujčani, posebno med trgovci in obrtniki vedno bolj narašča. Ornik zna svoj upliv vedno bolj porabiti v svojo korist. Mestno gospodarstvo je zelo slabo, ker imajo okoli 120.000 K dolga. Če se jim ne bo enkrat zgodilo tako, kakor Kaiserju?

Samomor. V ormoškem zaporu se je obesil 74letni Pavel Tučić, katerega so obdolžili, da je v Jastrebcih umoril 70letno vžitkarico Marijo Dečko.

Vlakovodja — rešitelj življenja. Ko je pretečeno sredo jutrašnji poštni vlak zapustil postajo Tešnje ob Vrbskem jezeru, se je zdelo vlakovodji Mühleggerju, da sliši klicanje na pomoč. Meneč, da je skoraj gotovo kdo povožen, je dal znamenje za ustaviti. Ko se je pa hotel prepričati o dozdevni nesreči, zapazi neko žensko na jezeru, kateri se je led udrl in si ni mogla pomagati iz zagate, ker je skoraj do vratu stala v vodi in je bila že v skrajni smrtni nevarnosti. Vlakovodja je takoj potrebno ukrenil, da so žensko z lastno nevarnostjo iz vode potegnili. Ko bi vlakovodja klicanja ne slišal, bi ženska gotovo izginila pod led. Ženska je bila neka 30letna okoličanka, katera si je mislila pot proti jezeru okrajšati, pri tem se ji je pa led udrl.

Na duhovnika streljal. V Libercah je streljal dne 19. t. m. dopoldne v dekanijiški cerkvi ob 10. uri na duhovnika, ki je zapuščal po maši altar, 20letni železniški delavec Wostaček. Prihitej je nato cerkovnik, a takoj zbežal, ko je napadalec pomeril nanj revolver. Cerkovnik je hitel po policijo koja je takoj aretirala mladega napadalca.

Lastno mater je imel 10 let zaprto v kleti neki ugleden meščan v Aradu.

Dva parnika sta trčila skupaj v bristoliskem zalivu, in sicer angleška parnika «Heliopolis» in «Orianda». Zadnji se je takoj potopil in z njim 14 mož posadke.

Nesreča na železnici. V New Yorku se je zvrnil električni vlak. 20 oseb je ubitih 50 pa ranjenih.

Velika nesreča na morju se je pripetila med Block-Island in Rhode Island. Parnik «Larchmout» se je potopil ter se je rešilo izmed 150 potnikov le osem.

Velik požar v rudniku. V rudniku Petromariev pri Bachmutu je nastal požar, ki je zahteval mnogo človeških žrtev. Dozdaj so izvlekli 40 mrtvih trupel.

Pri drsanju so utonile tri osebe na bavarskem jezeru Chiemsee.

Vsled štrajka železničarjev na Bolgarskem znaša škoda pri izvozu že več milijonov frankov.

Domače gospodarstvo.

O varčevanju. (Dalje.)

3. Sredstva za povzdigo varčevanja.

Naloga zadrug je v prvi vrsti omejene ovire potom pouka odstraniti in ljudstvo o gospodarskem in npravnem pomenu varčevanja prepričati.

«Mladina je up, bodočnost naroda,» slišimo večkrat poudarjati, v mladosti je človek najbolj dovzeten za vsako stvar, zato se mora mladina v zgodnji mladosti navajati k temu, da nepretrgoma in redno darila, preostal zaslužen denar i. t. d. vlaga v hranilnico. V vsaki hiši naj ima vsak otrok svojo pušico, v katero naj spravlja o raznih prilikah od starišev, sorodnikov, botrov i. t. d. podeljena darila mesto, da ista spravlja pri sladničarju, medicarju ali pa vinotoču. Ko ima otrok eno krono skupaj, naj nese isto v Rajfajznovko, kjer dobi hranilno knjižico. Če mogoče, naj otrok sam nese svoje prihranke v hranilnico, blagajnik naj otroka vsposbudi k varčevanju in s tem večjim veseljem bo otrok pazil na sleherni vinar. Kako velike vsote otroci pri raznih vrtotočih in drugih vaških zabavah napravijo, nam priča sledeča resnična dogodba. Posesnik vrtotoča je z jezo zapustil neko vas v Nemčiji, kjer je delovala Rajfajznovka, ker je v treh dneh komaj 12 mark (14.40 K) zaslužil,

medtem ko je pred delovanjem Rajfajznovke kakih 100 mark (120 kron) v treh dne zaslužil.

V Ameriki imajo takoimenovane domače banke (home bank), pušice, ki se oddajo posameznim hišam, do katerih pa ima le hranilnica ključ; hranilnica prevzame vsak mesec vsebino pušic in izda nove hranilne knjižice ter prepíše vsoto prejšnjim hranilnim vlogam.

Otrok pride v šolo; dolžnost učiteljstva je kazati na namen varčevanja, z živo besedo bodriti k varčevanju in s praktičnimi primeri obravnavati uspehe, n. pr. koliko znaša prihranek 10 vin. vsak teden z obrestmi v 10, 20 letih i. t. d. V čitanke naj se sprejmejo zanimiva berila in pripovedke o varčevanju. Priredijo naj se vsako leto božičnice za otroke in naj se nekaj daril bodisi od Rajfajznovke, bodisi od raznih mladino-ljubov podeli v obliki hranilnih knjižic z majhnimi vlogami; umestno je o tej priliki predavanje o varčevanju. Izstop iz ljudske šole naj se svečano vrši in najpridnejšim učencem ter onim, ki so že pridno varčevali, se naj kot nagrade izroče hranilne knjižice, katerih vlog pa ne morejo do 20. leta vzdigniti. Še lepše uspehe lahko dosežejo učitelji v ponavljalnih šolah, ker imajo učenci že več smisla za dalekosežne cilje varčevanja. Mnogo lahko storijo tudi duhovniki, če ne le v osebnem občevanju, ampak tudi sem in tje iz prižnice opozorijo na varčnost kot krščansko čednost, na združništvo kot praktično krščanstvo. Od mnogih strani so se priporočale takozvane šolske hranilnice, katere upravljajo v nekaterih državah učitelji.

Akoravno iste blagodejno vplivajo na mladino in jo navajajo k varčevanju, se ne sme prezreti raznih nedostatkov, kakor na pr., da se otroci revnih starišev, ki ne morejo vlagati veliko ali pa nič v hranilnico, čutijo zapostavljene za otroke bogatih starišev, da otroci nadlegujejo stariše za denar, misleč, da se s tem prikupijo učitelju, če

veliko vlagajo i. t. d. Zahteva se velika previdnost in takt od učitelja, da ne povzroče šolske hranilnici več zla kakor dobrega.

Mladina zapusti šolo in mnogokrat zapravi lep zaslužek; ko pa pride čas ženitve, prevzetja posestva ali obrti, manjka najpotrebnejšega sredstva. Poslom in delavcem se ne more nikdar dovolj toplo priporočati varčevanje; to zahteva ozir na slučajne nezgode, izgubo službe kakor tudi ozir na stara leta, ko ne bodo več za delo sposobni. Delodajalci naj ne zamudijo prilike, ko izplačujejo zaslužek, svoje posle in delavce odvrčati od raznih dragih zabah in zapravljanja ter opozarjati na hranilnice. Če se navadi mlade posle in delavce obojega spola na varčevanje, bodo imeli veselje z počasi naraščajočim majhnim kapitalom, bodo z veseljem delali in skrbeli za pomnoženje prihrankom in ne bodo kakor žalibog sedaj, iskajoč večjega zaslužka, trumoma zapuščali deželo in se podajali v mesto ali Ameriko.

Treba pa je skrbeti za pošteno razvedrilo poslov in delavcev, v ta namen naj se snujejo v vsaki fari bralna društva, mladeniška, dekliška, in delavska društva, ljudske knjižnice i. t. d.

Varčuje naj vsak, mlad ali star, hlapec in gospodar, siromak in bogatin. Stariši najboljše skrbe za svoje otroke, ako vinar za vinarjem, krono za krono devljejo na stran, da bode na ta način za pošteno vzgojo otrok potreben denar. «Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača», je star pregovor, ki ima posebno pomen za varčevanje. Večje vsote vlagati v hranilnice more le malo ljudi, lahko pa vlaga slehern novičič za novičičem. Odrastli se najlažje pridobivajo za varčevanje, ako Rajfajznovke ustanove posebne oddelke za razne življenske potrebe. Pri raznih Rajfajznovkah obstoje sledeči oddelki:

- oddelek za kmetijske potrebščine. Skrben kmetovalec vlaga celo leto teden za tednom majhne vsote in si preskrbi na ta način potreben denar za nakup umetnih gnojil, semenja, krmil i. t. d. Marsi-

Hranilne vloge imajo sirotinsko varnost.

Občinska hranilnica v Krškem

Edina slovenska hranilnica v Posavju.

Uraduje ob delavnikih od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure dop.

Obresti se k glavnici polletno pripisujejo in dobe vlagatelji letno 4-04%.

Posojuje se proti vknjižbi po 5% proti poljubnemu vračilu, na osebni kredit pa po 6% brez drugih stroškov.

Za varnost hranilnih vlog jamči: občina Krško, posebni poroštveni sklad in rezervni sklad in vse imetje hranilnice same.

Zavod stoji pod vladnim nadzorstvom.

Somišljeniki! ? Kdo še ni naročen?

„Pos. Straža“ je pričela izhajati vsaki teden.

kateri izdatek se med letom lahko opusti in pridobi toli potreben denar za napredek v kmetijstvu;

- b) oddelek za premog. V raznih družinah, posebno delavskih, hudo občutijo zimo, ker primanjkuje denar za nakup drv in premoga. Majhne vloge tekom leta opomorejo temu nedostatku;
- c) oddelek za najemnino in d) oddelek za davek naj potom majhnih hranilnih vlog pripravi za najemnino in davek;
- d) oddelek za doto. Večina kmetij največ trpi vsled dot, katere mora sin, ki prevzame posestvo, izplačati. Njegovo breme se znatno zniža, če stariši od rojstva otroka do ženitve v ta namen varčujejo;
- e) oddelek za božične potrebe skrbi za dobavo sredstev za nakup raznih potrebščin o božiču. (Dalje prih.)

Tržne cene. Položaj na svetovnem trgu je ostal neizpremenjen. Vreme jako ovira promet. Ogrski veletrgovci zadržujejo svoje zaloge, ker čakajo, kako bode prerimili setve. Lanska bogata letina pa še vedno drži cene neizpremenjene. Pšenica je ostala neizpremenjena in samo na amerškem trgu so se zvišale cene. Istotako je ostala rž. Oves poskuša doseči višje cene in ako se mu posreči dobiti nekoliko vinarjev, pa to zopet izgubi. Turšica je zgubila nekoliko na svojem prometu. Moka se množi v zalogah mlinov, ker je premalo odjemalcev in ker je promet vsled vremena otežkočen. Otrobi se živahno zahtevajo in so jako stalni v ceni, a zaloge so nezadostne.

Poslano.

«Narodni List» mi očita, da se je z mojo vednostjo v «Slov. Gospodarju» (štev. od 7. t. m.) tiskala notica, v kateri se odklanja vsak kompromis z narodno stranko, in sicer v času, ko se je šele vršilo zborovanje. S tem se mi očita, da sem nepravilno postopal, namreč da sem na shodu govoril za kompromis, četudi mi je bilo znano, da «Slovenski Gospodar» odklanja vsak kompromis.

Izjavljam pod častno besedo, da meni dotična notica v «Slov. Gospodarju» ni bila znana, dokler je nisem čul iz ust dr. Kukovec, ki je po ovinkih prišel do nje, še predno je «Slov. Gospodar» izšel, trditev «Narodnega Lista», v kolikor se mene tiče, je tedaj izmišljena! Da sem imel na zaupnem shodu namen, delovati za skupno postopanje, sledi že iz dejstva, da sem predlagal privzetje 27 zaupnikov kmečke zveze v skupni volilni odbor, potem je odbornik narodne stranke predlagal privzetje 27 zaupnikov svoje stranke.

Trditev «Narodnega Lista» je gotovo namenoma iz trte zvita, ker je znano, da jaz nimam nikakega upliva na urejevanje «Slov. Gospodarja». S takim orožjem se jaz ne bodem nikdar bojeval, kot je «Narodni List» rabil proti meni; moje geslo je: odkrit boj, ako je boja že treba!

V naprej se slavnemu uredništvu zahvaljuje za ponatis poslanega, beležim veleupoštevam udani

Dr. Ivan Benkovič.

Brežice, dne 16. svečana 1907.

Listnica uredništva.

Vedno nam prihajajo pritožbe, da naročniki ne dobivajo lista. List se redno pošilja na dotične kraje, toda gotovo je, da se list ali na pošti ali pa kje drugje izgubi, ali pa se na gotovih poštah kar nam nazaj pošlje, brez da bi ga dotičnik, kojemu je namenjen prejel. Vsakdo naj nam to takoj naznani, ker bomo brezobzirno take slučaje naznanili poštnemu ravnateljstvu.

Letni in živinski sejmi.

Meseca svečana t. l. se bodo v polit. okraju Brežice letni in živinski sejmi vršili sledeče dni:

Dne	4. sveč. na Vidmu	sod. okr. Brežice.
„	5. „ v sv. Petru	„ „ Kozje.
„	9. „ „ Pilštanj	„ „ „
„	11. „ na Vidmu	„ „ Brežice.
„	14. „ v Brežicah	„ „ „
„	14. „ „ Sevnici	„ „ Sevnica
„	16. „ „ Bučah	„ „ Kozje.
„	19. „ „ Pišecah	„ „ Brežice.
„	22. „ „ Veračah	„ „ Kozje.
„	25. „ „ Kozjem	„ „ „

Tržne cene v Celju.

Pšenica (za 100 kg) po rž po	K 15.—
„	„ 13.—
koruza nova po	„ 12.—
ječmen po	„ 13.—
oves po	„ 16.—
fižol, zelen, dolgi	„ 17.—
„ „ kratki	„ 16.—
„ rudeč	„ 18.—

Proda se štiri

kanarčke (rolerje).

Več se izve pri Lavrinšku v Zatonu štev. 1, Krško. 2-2

Fran Drugovič

Mostec št. 9. ima dobrega rudečega vina po priliki 40 hl. za prodati. Cena po dogovoru. 2

Herman Klabučar

klepar in krovec s škli in eternitom

☞ ☞ v Krškem. ☞ ☞

Priporočam se slavnemu občinstvu, da prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča dela. Obenem se usojam naznaniti, da popravljam tudi mehanične stvari, kakor bicikelne, šivalne stroje, hišne brzozave in telefone i. t. d. 3

fižol koks	K 19.—
laneno seme	K 20.— do 24.—
konoplje (seme gal.)	„ 25.— do 28.—
krompir	K 4-40
suhe gobe	kg po K 2 do 4
jabolka	K 14 do 20
maslo	kg K 1-80 do 2.—
seno	K 5.—
slama	K 4.— do 4-20
„ otepi do	K 4-50

Slav. občinstvu naznanjam, da sem odprl

zalogo trpežnih, doma izdelanih čevljev

moških, ženskih in otroških od najmodernejše do navadne oblike, iz najfinejšega kakor tudi trpežnega usnja. — Priporočam se tudi za naročila po meri (po sedajnih visokih cenah usnja) zelo zmernih cenah iz različnega usnja in različne fazone.

A. OMERZU

1-7 čevljar v Krškem št. 103.

Okr. hranilnica v Kozjem

uraduje vsak četrtek od 9. ure dopoldne naprej,

obrestuje vloge po 4-25% in plačuje rentni davek sama,

posojuje proti vknjižbi po 5% proti poljubnem vračilu.

Za varnost hranilnih vlog jamči kozjanski okr. in rezervni sklad hranilnice. 3-4

Vydrove tovarne hranil

Poskusite in priporočite izdelke

Vydrove tovarne hranil v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Stavbinska zadruga

„Lastni Dom“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Brežicah

kupeje svojim članom hiše, zida svojim članom hiše, posojuje svojim članom denar na menjice in zemljišča, eskomptira (prevzema v takojšnje izplačilo) terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s 5 1/2% do 6% in se vrača proti 1/2% do 2% amortizaciji.

Dr. Ivan Benkovič, predsednik. Dr. Josip Strašek, podpredsednik.
Josip Agreš, tajnik. M. Balon, blagajnik.
B. Kunej, Josip Uršič, Iv. Mastnak. 4

Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni!

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

SVOJI K SVOJIM!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!
Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Anton Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medičar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, mizar Frid. Medved, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Strniša, klepar Ignacij Zalokar, čevljar Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

➡ Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“. ➡

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

SVOJI K SVOJIM!

Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos!

Prva in največja slovenska trgovina v Brežicah **Uršič & Lipej**

6 priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnena in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

6 Za mnogobrojni obisk se priporočata z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

Nova slovenska trgovina **„Pri novem svetu“**

6 Jos. Boecio
v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnena blaga z moškimi in ženskimi perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

6 Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

Izvoz jajec na debelo.

Cene strogo solidne in točna postrežba.

Slovenci!

Poslužujte se

„Narodnega kolka!“

6 **T**rgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

6 v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigoveznicu po zmernih cenah.

➡ POSOJILNICA V BREŽICAH ➡

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

6 **posojuje** na zemljišča in osebni kredit proti 5 $\frac{1}{2}$ % ali 6% obrestovanju;

obrestuje hranilne vloge s 4 $\frac{1}{2}$ % (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;

uradnje vsak pondeljek in četrtek od 8 $\frac{1}{2}$ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;

ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.

Hranilne vloge sprejema od vsakogar, posojila daje le zadruginikom.

Leta 1906 do 1. grudna je bilo prometa dva milijona tritisoč kron.

6 L. 1906 je bilo prometa 2,772.709.87 K. ODBOR.